

Minister sagde, at jeg havde særlig opholdt mig ved § 3, saa skal jeg bemærke, at jeg ikke omtalte § 3 som en Grund for mig til at modsætte mig Lovforslaget. Jeg sagde netop, at der ikke var stor Grund for Mindretallet til at tale om de enkelte Paragrafer i Lovforslaget; men dog vilde jeg henlede Opmærksomheden paa de Bestemmelser, der vare i § 3, netop for at vise, hvilken Tilbøjelighed der var hos den ærede Minister til at komme bort fra de kommunale Styrelser. Den ærede Ministers Udtalelse om, at jeg var saa aldeles misfornojet med Loven af 2den Mai 1855 og Loven af 8de Marts 1856 er heller ikke korrekt. Jeg taler kun om, at de Friheder i disse to Love, som Befolkningen sætter Pris paa, forsøger man nu at gaa bort fra. Det er ikke at gaa bort fra de to Love, men det er at gaa bort fra de enkelte Bestemmelser i dem, og jeg mener, at det let kan ses, hvad der hermed menes. Der menes navnlig Indstillingsretten, og der menes den Indskrænkning, som der gjøres Forsøg paa med Hensyn til Børns Adskrivning af Skolen. Hvad ibrigt angaar min Stilling nu og i 1874, saa er der ikke den fjerneste Forskiel i saa Henseende. Naar den høitærede Minister opmærksomt vil læse, hvad Mindretallet den Gang skrev og opstillede i sit Lovforslag, og hvad det nu har skrevet, saa vil den ærede Minister finde, at der er den mærkeligste Lighed derimellem. Hvad det angaar med Friskoletanken og Statstilfyn, saa er det jo ikke saa, at jeg vil have Skolevæsenet paa den Vis, at et eneste Barn kan undrages fra selve Undervisningen, det er langt fra. Hvad jeg forlanger ved nærværende Leilighed som en Fortsættelse af Tankegangen fra 1874, er, at Staten vil trække sig tilbage i Stedet for at gaa frem, og naar Mindretallet i 1874 stillede Forandringer om Lærereens Lønning og Kaldelse og med det Samme vilde være med til Mulktning, saa er det en Selvsølge, at dette staar i Forbindelse med, at naar Nogen virkelig har bevist, at han ikke vil sørge for sine Børn, eller vil lade dem gaa i de Skoler, som Mindretallet finder, at Kommunen nødvendig maa beholde, for at de Forældre, som hverken kunne eller ville sørge selv for deres Børn, kunne have Afgang til en Skole, saa er det en naturlig Følge deraf, naar jeg har den Opfattelse, at saadanne Tilfælde kunne tænkes — jeg veed ikke, om det er saa eller mange — at der maa være et Sted, hvor saadanne Forældre kunne tvinges til at lade deres Børn gaa i Skole. Mindretallet udtrykte sig jo den Gang saaledes, at naar Børn vare 10 Aar gamle og ikke vare tilstrækkelig underviste, skulde de underkastes Skoletvang og Bøder. Denne Bemærkning gjælder imidlertid ogsaa lige overfor det ærede Medlem for 7de Kredts (S. Pedersen). Naar det ærede Medlem taler om Friskoler, saa har jeg, hvor høi Pris jeg end sætter paa dem, aldrig udtalt, at Alt nu skulde

flaas løst, og at Enhver kunde skalte og valte med sine Børns Undervisning, som han vilde. Naar de Herrer ville læse, hvad Mindretallet har skrevet i 1874, og hvad det nu skriver, og de ville forstaa mine Udtalelser paa en naturlig Maade, saa vilde de finde, at der er god Sammenhæng i det Hele. Det, jeg sætter Pris paa, er, at Folk blive satte i Stand til selv at sørge for deres Børns Undervisning, og at det netop paa den nærværende Tid siges, at de have Lov til at sørge for deres Børns Undervisning. Jeg siger, at det skal indrettes saaledes, at de, der paa Grund af Mangel paa Evne ikke kunne det, skulde sættes i Stand dertil. — Naar den ærede Minister taler om de usle Vilkaar, hvori Mindretallet vil have Lærerne sat, saa er det ganske ubesøjet. Mindretallet har ikke det Ringeste imod, at Lærerne tjene nok saa meget; men det vil have Sikkerhed for, at de virkelig gjøre Fyldest for, hvad de for tjene, og naar den ærede Minister vil se efter, hvad Mindretallet skrev i 1874, vil han finde, at den Gang tilbød Mindretallet Skolepenge til et saadant Beløb, som Skolevæsenet den Gang kostede, og saa oveni købet som Tillæg Jordbød, fri Bolig og Brændsel. Det er ingenlunde saaledes at forstaa, at Mindretallet vil have, at Lærerne skulde stilles paa slette Vilkaar, men det er efter den ikke ganske korte Erfaring, Mindretallet har, nødvendigt at træffe Bestemmelser for, at Lærerne opfylde deres Pligter, og det er derfor Mindretallet holder paa den Bestemmelse og fremdeles vil holde paa den, at Lærerlønningen bliver til dels flydende, thi Procesmaade mod Lærerne er efter Mindretallets Formening Noget, som ikke rigtig fører til Noget. Jeg skal her standse, jeg taler naturligvis ikke for at overbevise Nogen, men for at værgе mig mod, at jeg ikke selv skulde vide, hvad jeg har indstillet.

Ordføreren (Ploug): Jeg har naturligvis med mere Fornøielse hørt det ærede Mindretals sidste Udtalelse end den forrige, men jeg forstaa ikke, hvorledes han kan tro, at han, naar han sætter Lærerne paa saadanne Vilkaar, da vil faae dygtige og samvittighedsfulde Mænd til at søge disse Poster. Enhver af os, der besidder nogen Dygtighed, søger jo her i Livet at opnaa en betrygget Stilling; men hvor en Lærers Stilling skal afhænge af, om en større eller mindre Del af Sognet bliver vred paa Læreren eller ikke, i de smaa Forhold, hvori man paa mange Steder her i Landet lever, skal afhænge af, om de personlige Sympathier og Antipathier, de personlige Rivninger, der have overveiende Indflydelse paa Befolkningens Forhold til Læreren, bringe til at tage Børnene ud af Skolen, — og det kan gjøres uden videre, — saa er Lærereens Stilling aldeles flydende, som det ærede Medlem sagde. Dog det er en saadan flydende Stilling, som man her i Livet, naar man tror at